



Številka:

Datum:

Republika Slovenija  
Ministrstvo za pravosodje  
Župančičeva 3  
1000 Ljubljana

[gp.mp@gov.si](mailto:gp.mp@gov.si)

**Zadeva: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O KAZENSKEM POSTOPKU (EVA:2008-2011-0117)**

**Zveza: Vaše elektronsko sporočilo, z dne 27. 3. 2009**

Spoštovani,

Informacijski pooblaščenec (v nadaljevanju Pooblaščenec) v skladu z 48. členom Zakona o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07 - UPB; v nadaljevanju ZVOP-1), na podlagi prejetega zaprosila z dne 27. 3. 2009, v nadaljevanju daje pripombe na predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku (EVA:2008-2011-0117; v nadaljevanju predlog zakona).

#### **Pripombe na besedilo členov in predlogi sprememb in dopolnitev**

Pooblaščenec v nadaljevanju podaja nekatere:

- predloge sprememb in dopolnitev členov (v obliki podčrtanega ali prečrtanega besedila) ali
- pripombe glede morebiti spornih oziroma nerešenih vprašanj, ki se nanašajo na varstvo osebnih podatkov:

##### **1. K prvemu odstavku 219. a člena predloga zakona:**

Predlog prvega odstavka 219. a člena je po mnenju Informacijskega pooblaščenca zastavljen preširoko, saj je zgolj navedba nosilcev elektronskih podatkov (elektronska naprava), kot so telefon, telefaks, računalnik, disketa, optični mediji in spominske kartice preobsežna. Sedanja ureditev je namreč pomanjkljiva le v delu, ki se nanaša na varstvo komunikacijske zasebnosti. V praksi to pomeni, da so sporni podatki povezani z elektronsko pošto, podatki o obiskovanju spletnih strani, in podobnimi prometnimi podatki, nikakor pa ne vsa vsebina navedenih nosilcev elektronskih podatkov. V kolikor so na njih shranjeni klasični (recimo word-ovi) dokumenti oziroma vsebine, ki s komunikacijsko zasebnostjo niso povezane, po našem mnenju njihovo pridobivanje po že veljavni zakonodaji ni sporno. Ustavno sodišče je v svoji odločbi Up-106/05 z dne 2. 10. 2008 v 8. točki navedlo, da področje varstva komunikacijske zasebnosti obsega **posredovanje** pisnih, zvočnih ali slikovnih sporočil oziroma drugih sporočil s subjektivno sporočilno vrednostjo. V teoriji je zastopano stališče, da niso varovani zgolj vsebina komunikacije, temveč tudi okoliščine in dejstva, povezani s komunikacijo. Predmet varstva komunikacijske zasebnosti je treba razlagati tako, da ta vključuje tudi tiste podatke, ki so sestavni del komunikacije. Po mnenju Pooblaščenca je treba navedeni odstavek torej popraviti v smeri, da bo varoval komunikacijsko zasebnost posameznika in le v takih primerih bo zahtevana odredba v skladu z 219. a členom.

##### **2. Sprememba tretjega odstavka 219. a člena predloga zakona:**

*(3) Predlog in odredba o preiskavi elektronske naprave morata vsebovati:*

- *podatke, ki omogočajo identifikacijo elektronske naprave, ki se bo preiskala;*
- *utemeljitev razlogov za preiskavo;*
- *opredelitev vsebine vrste podatkov, ki se iščejo*
- *ostale pomembne okoliščine, ki narekujejo uporabo tega preiskovalnega dejanja in določajo način*



njegove izvršitve.

#### **Obrazložitev:**

Pooblaščenec je mnenja, da je treba v 3. alineji tretjega odstavka 219. a člena besedo »vsebine« nadomestiti z besedo »vrste«, saj je pojmovno izključeno, da bi se v odredbi že lahko opredelila vsebina podatkov, ki jih policija išče, saj sama vsebina v času izdaje odredbe še ne more biti znana. Menimo, da je ustrežnejše, da se v odredbi opredeli vrsta podatkov, ki se iščejo (npr. SMS sporočila, MMS, prometni podatki kot jih definira ZEKom, ki so vezani na določeno osebo ...).

#### **3. K četrtemu odstavku 219. a člena predloga zakona:**

Po mnenju pooblaščenca je treba navedeni odstavek spremeniti, saj besedilo kot je sedaj predlagano, ni razumljivo. Menimo, da je potrebno besedilo spremeniti tako, da bo jasno, da je treba že ob izdaji odredbe za hišno ali osebno preiskavo, v kolikor ta vsebuje tudi odredbo za preiskavo po 219. a členu, za izdajo tega dela odredbe upoštevati določila 219. a člena. Sedanje besedilo po našem mnenju, res samo zgolj vidika jasnosti določbe, pravno nekonsistentno in z vidika slovnice zapisano v napačnem času. Zato predlagamo sledečo dikcijo:

*(4) Preiskavo elektronske naprave se lahko odredi v odredbi za hišno ali osebno preiskavo. Takrat za izdajo tega dela odredbe in njeno izvršitev veljajo pogoji in postopki iz tega člena.*

#### **4. Sprememba sedmega odstavka 223. a člena predloga zakona:**

*(7) Kopije zaseženih podatkov se hranijo, ~~dokler je to potrebno za postopek do pravnomočnosti sodbe~~. Elektronska naprava se hrani, dokler podatki niso shranjeni na način, ki zagotovi istovetnost in integriteto zaseženih podatkov, vendar ne več kot tri mesece od dneva pridobitve. Če izdelava takšne kopije podatkov ni mogoča, se elektronska naprava ali del elektronske naprave, ki vsebuje iskane podatke, hrani, dokler je to potrebno za postopek, vendar ne več kot šest mesecev od dneva pridobitve, razen če je bila zasežena elektronska naprava uporabljena za izvršitev kaznivega dejanja oziroma sama elektronska naprava predstavlja dokaz v kazenskem postopku.*

#### **Obrazložitev:**

Pooblaščenec je mnenja, da je treba v sedmem odstavku 223. a člena besedilo », dokler je to potrebno za postopek« nadomestiti z besedilom »do pravnomočnosti sodbe«, da ne bo nobenega dvoma, da se po pravnomočnosti sodbe kopij zaseženih podatkov ne sme več hraniti in jih je treba uničiti.

#### **5. Naš predlog spremembe 120. in 121. člena ZKP:**

Dne 30. 1. 2009 smo z dopisom št. 007-14/2009/1 na Ministrstvo za pravosodje posredovali pobudo za spremembo zakona, ki ureja kazenski postopek v zvezi z nadomestnim vročanjem sodnih pisanj po 120. in 121. členu Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/07, uradno prečiščeno besedilo s spremembami in dopolnitvami; ZKP). V pobudi smo navedli, da vročanje na način, kot ga določata navedeni določbi ZKP dejansko lahko pomeni objavo različnih osebnih podatkov med drugim lahko tudi objavo občutljivih osebnih podatkov, ki jih vsebujejo takšni dokumenti, kar nedvomno ni v skladu z načelom sorazmernosti, kot ga določata Ustava RS in ZVOP-1. Pooblaščenec je opozoril, da pri tem ni prizadeto le varstvo zasebnosti obdolžencev, ampak potencialno tudi prič in oškodovancev, katerih osebne podatke lahko vsebujejo na tak način objavljeni dokumenti. Takšna ureditev je še toliko bolj vprašljiva pri kazenskih zadevah, kjer je bila javnost izključena, na primer vročitev pisanj v postopku preiskave ter sodnih odločb v zadevah zoper spolno nedotakljivost ali mladoletnike.

V zvezi s tem Pooblaščenec zato predlaga spremembo ZKP, in sicer na način, ki bi jasno urejal, da se v navedenih primerih na oglasni deski objavi zgolj obvestilo o vročitvi, morebitni pravni pouk fikcije vročitve ter

kraj, kjer posameznik lahko dvigne posamezen dokument. Po mnenju Pooblaščenca bi morala sodna deska podobno kot oglasna deska organa in e-portal državne uprave služiti zgolj enako kot »poštno obvestilo«, brez razkrivanja občutljivih in drugih osebnih podatkov širši javnosti. Osnovni namen je namreč v vseh primerih doseči fikcijo vročitve.

## **6. Naš predlog novega drugega odstavka 52. člena ZKP:**

V. poglavje

OŠKODOVANEC IN ZASEBNI TOŽILEC

52. člen

(1) Za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja na predlog ali na zasebno tožbo, je treba predlog podati oziroma zasebno tožbo vložiti v treh mesecih od dneva, ko je upravičenec zvedel za kaznivo dejanje in storilca.

### **Nov drugi odstavek:**

*(2) V primerih, ko storilec kaznivega dejanja, ki se preganja na zasebno tožbo, oškodovancu ni znan, lahko oškodovanec, ki se izkaže s sumom, da je bilo proti njemu storjeno kaznivo dejanje, od upravljavca zbirke osebnih podatkov sam pridobi identifikacijske osebne podatke storilca, ki jih potrebuje za uveljavljanje svojih pravic pred sodnimi ali državnimi organi.*

~~(2)~~ (3) Če je tožilec vložil zasebno tožbo zaradi kaznivega dejanja razžalitve, sme obdolženec do konca glavne obravnave tudi po preteku roka iz prejšnjega odstavka vložiti tožbo zoper tožilca, ki je razžalitev vrnil (nasprotno tožbo). V takem primeru izda sodišče eno samo sodbo.

~~(3)~~ (4) Ob vložitvi zasebne tožbe mora biti plačana sodna taksa najkasneje v roku, ki ga določi sodišče v nalogu za plačilo sodne takse. V nalogu sodišče zasebnega tožilca opozori na posledice neplačila sodne takse iz četrtega odstavka tega člena.

~~(4)~~ (5) Če v roku iz prejšnjega odstavka sodna taksa za zasebno tožbo ni plačana in niso izpolnjeni pogoji za oprostitev, odlog ali obročno plačilo sodne takse, sodišče zasebno tožbo zavrže.

### **Obrazložitev:**

V primeru, ki ga je Pooblaščenec pred kratkim obravnaval (šlo je za sum storitve kaznivega dejanja žaljive obdolžitve, ki se preganja na zasebno tožbo, storilec pa žrtvi ni bil znan, saj je na elektronski naslov znanega slovenskega tabloida poslal pošto pod izmišljenim imenom in priimkom, medij pa je nato na podlagi te elektronske pošte objavil senzacionalističen članek poln neresnic), se je pokazala pomanjkljivost veljavne slovenske zakonodaje v primerih, ko gre za kazenski postopek, ki se sproži zaradi storitve kaznivega dejanja, ki se preganja na zasebno tožbo.

V praksi se je namreč pokazalo, da je zaradi interpretacije veljavne zakonodaje s strani Generalne policijske uprave in posledično vseh policijskih uprav in postaj, žrtvam teh kaznivih dejanj onemogočeno sodno varstvo, saj jim je onemogočen dostop do podatka o tem, kdo je storilec kaznivega dejanja, storjenega proti njim (npr. znana je IP številka, ne pa kdo je lastnik oz. uporabnik te IP številke – ta podatek je možno pridobiti pri operaterju telekomunikacij; upravljavci forumov imajo registrirane uporabnike, osebni podatki uporabnikov foruma pa niso javno dostopni ...). Problem je aktualen predvsem zato, ker Policija kljub obstoju določbe 35. člena Zakona o policiji (Uradni list RS, št. 107/2006 in spremembe; ZPol), ki v tretjem odstavku določa, da lahko policisti ugotavljajo identiteto osebe tudi na upravičeno zahtevo druge osebe, ki se izkazuje z nastalo materialno in nematerialno škodo, telesno poškodbo, sumom storitve kaznivega dejanja ali prekrška in v podobnih primerih, ter tako ugotovljene podatke posredujejo upravičencu, ki izkaže pravni interes za uveljavljanje pravic pred sodnimi ali državnimi organi, identitete posameznika ne želi ugotavljati in se pri tem sklicuje na določbe 149b. člena ZKP, čeprav v teh primerih ne gre za prometne podatke, ampak zgolj za identifikacijo domnevnega storilca kaznivega dejanja.

Pooblaščenec opozarja tudi, da zaradi spremembe Zakona o odvetništvu (Uradni list RS, št. 54/2008 - ZOdv-B), odvetnik ne more zahtevati posredovanja osebnih podatkov od upravljavcev zbirk podatkov v zasebnem sektorju in pri izvajalcih javne službe, kadar jih potrebujejo za opravljanje procesnih dejanj v okviru zastopanja

stranke, saj je bil drugi odstavek 10. člena spremenjen. Odvetnik tako sam, brez pomoči policije, od upravljavcev osebnih podatkov iz zasebnega sektorja, ne more več pridobiti osebnih podatkov, ki jih potrebuje za opravljanje procesnih dejanj v okviru zastopanja stranke.

Mnenje Pooblaščenca potrjuje tudi nedavna odločba Evropskega sodišča za človekove pravice v primeru K.U. v. FINLAND, z dne 2.12.2008<sup>1</sup>, v kateri je sodišče zavzelo stališče, da pravici do svobode izražanja ter komunikacijske zasebnosti nista absolutno varovani človekovi pravici. Tudi po mnenju sodišča je potrebno v določenih primerih dati prednost človekovi pravici do sodnega varstva, in sicer predvsem v primerih, ko gre za zaščito človekovih pravic drugih oseb. Sodišče je v tem primeru namreč ugotovilo kršitev 8. člena Evropske Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Konvencija), ter reklo, da država s svojo zakonodajo ni zagotovila ustreznega sodnega varstva zasebnosti posameznika, kot jo zagotavlja 8. člen Konvencije. Ob pomanjkljivi zakonodaji je namreč neupravičeno varovala le pravico do svobode izražanja ter komunikacijsko zasebnost storilca kaznivega dejanja.

Zaradi vsega navedenega menimo, da bi bilo ustrezno v aktualni predlog spremembe zakona vključiti tudi določbo, ki bi posamezniku omogočala, da bi lahko v fazi pred vložitvijo zasebne tožbe, pridobil podatek o tem, kdo je pravzaprav storilec kaznivega dejanja proti njemu samemu. Ob zavedanju, da tako vsebina kot umestitev predlaganega novega drugega odstavka 52. člena ZKP morda nista popolnoma ustrezna, vseeno menimo, da je treba na problem opozoriti. Predlagamo, da bi se morda sestali s predstavniki Ministrstva za pravosodje in o omenjenem problemu izmenjali mnenja.

Lepo vas pozdravljamo,

Informacijski pooblaščenec:  
Nataša Pirc Musar, univ. dipl. prav.,  
pooblaščenka

Vročiti:

- [gp.mp@gov.si](mailto:gp.mp@gov.si);
- Zbirka dokumentarnega gradiva pri IP.

---

<sup>1</sup><http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?action=html&documentId=843777&portal=hbkm&source=externalbydocnumber&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649>